

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

189. An coniugatus, si seipsum tangat propter voluptatem captendam
absque pollutionis periculo, peccet mortaliter? Ex p. 3. tr. 4. res. 214. aliàs
215. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. CLXXXVIII.

Olim per litteras à quodam Sacerdote interrogatus fuit de opinionibus Doctorum circa præfentes casus.

Primus, &c.

Secundus, si quis coniugatus immitteret membrum virile in os femine, an peccaret mortaliter?

Tertio, si absente coniuge liceret seipsum tangere libidinibus, vel voluptatis causa, absque pollutionis periculo?

Et an peccet mortaliter coniux, qui intra vas naturale feminae digitos quasi membrum virile immittit, sicuti est peccatum mortale inchoatio copulae sodomiticae cum uxore, etiam non animo consummandi nisi intra vas legitimum?

Et adverte, quod primus casus non pertinet ad istum tractatum. Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 37.

Sup. responsione contenta in lin. 1. & media secundæ huius Ref. supra in Ref. 184. §. penult. & in aliis eius not.

§. 1. **A**D secundum respondet etiam Sanchez, ubi supra disput. 17. num. 5. negativè, sicut etiam ego opinor non peccare mortaliter, si coniux intra vas naturale femine digitos quasi membrum virile immittat. Ratio est quia talis tactus non est medium improprietationum nec alterius ordinis luxuriae, sicuti est inchoatio copulae sodomiticae, etiam non animo consummandi nisi intra vas legitimum, licet Nauart. lib. de pœn. & remiss. conf. 7. Angelus ver. debitum, num. 25. & nouissimè Zerola in praxi penit. cap. 12. §. 25. cum Iacobo de Graffis tom. 1. lib. 5. de adult. conf. 3. n. 11. Gambacurta de cas. refer. cas. 2. de sodomia, n. 5. Zanardus in d. r. Etor. confess. par. 1. tract. de matr. cap. 41. §. 10. hoc vltimum etiam coniugatis concedant. Sed non posse dictos actum sodomiticum incipere, contra præfatos DD. docet Bonacina de matr. quest. 4. punct. 11 n. 12. Sanchez lib. 9. disput. 17. n. 4. & nouissimè Rodriguez in summ. v. 3. c. 88. n. 2. & Basilius Pontius de matrim. lib. 10. cap. 11. num. 5.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq. & infra in Ref. 196. §. sed maior. & supra in Ref. 37. §. Nota tamè. & in tom. 8. tr. 6. Ref. 20. §. Quæritur sextò. prope finem.

2. Ad tertium Salas ubi supra n. 129. sentit culpam esse lethalem, si coniux libidinis causa seipsum tangat; nam ut ait ipse, tactus qui nec sunt cum coniuge, nec ad finem coniugij referuntur, reuera non sunt coniugales; nam sunt à coniugato, ac si coniugatus non esset, sed solutus: ergo sunt mortales, non minus ac si essent in solutis, & sic etiam tenet Vasquez in p. 2. tom. 2. disp. 113. n. 4.

3. Attamen supradictos Sanchez l. cit. disp. 44. num. 16. docet, secluso periculo pollutionis, non esse mortale, sed tantum veniale hoc facere; cum hac tamen limitatione, nisi tactus ex natura sua accommodatus sit, ut homo in seipso quantum possit effingat coitum. Ratio est, quia cum tactus ille suapte natura indifferens sit ad copulam coniugalem, & ad illicitam, possitque ad vnam, & alteram referri, nec ex intentione tangentis se, à sua natura, & ab hoc ordine distrahat, ut ad copulam illicitam ordinetur, non est cur de culpa mortali damnandus sit. Et sic hanc sententiam sequuti sunt etiam multi alij Theologi Societatis Iesv, ut ipse Salas loc. cit. n. 12. 8. notauit.

4. Ad argumentum in contrarium, respondetur non posse dici eum tactum non esse actum coniugis, quia non habetur cum coniuge; quoniam ut actus coniugis sit, non opus est cum coniuge fieri, sed satis est, ut ad actum matrimonialem præfentis coniugij suapte natura ordinari possit, nec ab hoc scopo ex intentione operantis aberrat. Verùm his non obstantibus, opinionem Vasquez, & Salas, asserentium tali casu adesse culpam lethalem, puto esse amplectendam: & ideo, ut supra apud San-

chez in nouissima editione sententia contraria non nuenitur impressa.

RESOL. CLXXXIX.

An coniugatus, si seipsum tangat propter voluptatem captandam absque pollutionis periculo, peccet mortaliter? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 214. alias 215.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Montemus in p. 2. D. Th. tom. 2. q. 74. art. 8. q. 5. in fine. Item de la Cruz in direct. p. 1. præf. 6. art. 9. dub. 11. Salas in p. 2. tom. 2. tract. 13. disp. 6. sect. 14. n. 129. Vasquez in p. 2. tom. 1. q. 78. art. 8. disp. 123. n. 4. & Sanchez in seculis disp. 21. n. 26. Et ratio est, quia coniux non habet dominium proprii corporis in ordinem ad vnam veneris secum explendum, sed tantum, habet dominium corporis consortis sui: quapropter vni proprio corpore in ordine ad venerem secum vitari. Ergo, &c. Et ita peccare mortaliter coniuges in tali casu docent Doctores citati.

2. Sed Thomas Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 5. disp. 44. num. 16. contrarium tenet, & putat tantum peccare venialiter, quia cum tactus ille suapte natura indifferens sit ad copulam coniugalem, vel illicitam, possitque ad vnam, vel alteram referri, nec ex intentione tangentis se à sua natura, & ab hoc ordine distrahat, ut ad copulam illicitam ordinetur, non est cur de culpa lethali damnandus sit. Nec dici potest eum tactum non esse actum coniugis, cum non desiderat, eum cum coniuge fieri, sed satis est, ut ad coniugem præfentem suapte natura ordinari possit, nec ab hac natura ex intentione illius vitari deuiet. Ita Sanchez aduersus quem insurgit Sanctius ubi supra. Nam licet actus ille indifferens dicatur in eo sensu, quod ordinabilis est ad fornicationem, vel copulam coniugalem, tamen intrinsecè malus est, quatenus periculum vitiorum coniugis proprio corpore, in ordine ad venerem secum explendam, quod illi prohibendum est, & non in ordine ad explendam cum coniuge, quæ absens reperitur. Ergo, &c. Et idè tu tene primam sententiam.

RESOL. CX.

An coniux in absentia alterius, si tangat libidinosè sua membra pudenda, peccet mortaliter? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 137.

§. 1. **O**bscena sunt hæc, fateor, sed omnia mundi, & Confessarij in omni matre. Reuerentia debent discernere inter lepram, & lepram, & scire quodnam sit peccatum mortale, quod veniale. Hanc questionem, quia practicabilis est, ego tractavi in 3. part. tract. 4. ref. 215. & pro negativa sententia adduxi Tho. Sanchez nunc addo Gasparem Hurtado tractatu de matr. disp. 10. diff. 10. n. 47. ubi excusat à mortali tactum, quo coniux etiam in absentia alterius tangit libidinosè sua membra pudenda, quamvis commouenda, & alteranda, quando non est periculum effusionis seminis futuræ extra vas, quia etiam illi tactus, sua natura ordinatur ad actum coniugalem, quamvis actu non referantur ad illud, & ita hanc sententiam docet etiam Petrus Ochagavia de Sacramen. tract. 5. de matrim. quest. 12. num. 9. in fine, ubi sic ait: Puto etiam vnum coniugatum absentem ab alio sua membra tangentem, & commouentem propter solum voluptatem captandam tactus, absque periculo pollutionis